

неусетно в мрежите си. Ирина неусетно започва да ѝ служи.

Символът „Никотиана“ отново ни връща към прастари човешки представи, към древни митове и религии, когато човекът е служел на идоли, когато Молох, Вицлипуцли, Джагернаут и т. н. са се хранили с човешка кръв, с човешки същества. Човешката природа не се е изменила, в наши дни човекът продължава да служи на идоли, да се подчинява на непонятни ирационални повели и ето, главният жрец на жестоката, кървава богиня „Никотиана“ неусетно принася и себе си в жертва пред нейния олтар.

Ако смъкнем от „Никотиана“ всички романтични драпировки, цялата и инфернална орнаментика, ако разпръснем всичките ѝ луциферовски блясъци и демонични чарове, ще видим, че това е обикновеният закон на буржоазното общество, че всъщност тя олицетворява властта на парите и нищо друго. Зад цялата ѝ сатанинска естетика и зловеща поетичност се крие нещо съвсем прозаично, антипоетично, недуховно. Така е постъпил Димитър Димов, разкривайки магическите чарове, които светът на „Никотиана“ излъчва за Борис и Ирина, Димитър Димов в същото време безпощадно развенчава цялата му царствено-луциферовска поезия. Ние виждаме, че зад неговите блясъци се крие само пустотата, един убийствен, сив делник, едно делнично, прозаично опустошение на човешката душа, една прозаична смърт. Влагайки цялата мощ на своята душа в стремежа си да властвува в света на „Никотиана“, стремейки се да притисне до гърдите си всички блага на света, Борис Морев всъщност прегръща пустотата, нищото. Той изгубва Ирина, изгубва себе си, изгубва всичко. Той притежава само парите, с които не знае какво да прави, само властта, която не може да му върне Ирина, само „Никотиана“, която властва над него. Той постига всичко, за което е мечтал, и този момент се оказва по-беден и по-самотен от Йов.

Тук художествената идея на Димитър Димов добива блясък и съвършенство. Тоя писател, който навлезе в сложните, неизследвани лабиринти на един непознат за нашето изкуство свят, който пръв в нашата литература започна изследването на една епоха, за която още нямаме художествена традиция на изображение, която за нашата белетристика е terra incognita със своите непознати драми, характери, неразPLITани трагедии, този писател произнесе присъдата си с интелектуална виртуозност.